

'Samen met alle
betrokken partijen
**bewust gebruik
van (drink)water
aanmoedigen'**

*Nicole van Veldhoven, programmamanager
Bewust & Duurzaam Watergebruik, Dunea.*

Sinds 2024 werken de drinkwaterbedrijven binnen het Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing aan het bereiken van concrete besparingsdoelstellingen voor (drink)watergebruik – samen met overheden, koepels van particuliere en zakelijke watergebruikers, de bouw- en installatiesector en de woningbouwcorporaties. Uiteindelijk moeten de klanten minder water gaan gebruiken. De focus en de wijze waarop drinkwaterbedrijven dat stimuleren, verschilt van bedrijf tot bedrijf. Deel 1 van een vijfluik: Dunea en Waterbedrijf Groningen.

Wout Kompagnie, programmamanager Watertransitie, Waterbedrijf Groningen.

Drinkwaterbesparing

Nicole van Veldhoven, Dunea

Dunea: 'Klanten helpen het juiste te doen'

Waterbesparing is bij Dunea strategisch verankerd, in balans met beschikbaarheidsplannen en bescherming van de bronnen, vertelt Nicole van Veldhoven, programmanager Bewust & Duurzaam watergebruik. 'Op korte termijn hebben wij in ons leveringsgebied een urgent capaciteitsprobleem, als gevolg van vervuiling, klimaatverandering en de groei van economie en bevolking. We werken al jaren aan uitbreiding van onze productiecapaciteit voor de korte en lange termijn. Waterbesparing is duurzaam en helpt voldoende drinkwater te houden voor iedereen.'

Citaat uit Kamerbrief 'Water en Bodem sturend' (2022)

'We werken toe naar een drinkwatergebruik per hoofd van de bevolking van 100 liter in 2035 (thans 125 liter) en beperken laagwaardig gebruik van drinkwater. Grootverbruikers vragen we het drinkwatergebruik met 20% te reduceren. Zo beperken we het effect van toename van de watervraag in relatie tot de schaarsere beschikbaarheid van water.'

Waterbespaarcheck

Dunea biedt zakelijke gebruikers en consumenten tools aan om meer inzicht te krijgen in het eigen watergebruik, zodat ze zelf kunnen vaststellen wat hun wateropgave is. Van Veldhoven: 'Wij zorgen ervoor dat onze klanten krijgen wat ze nodig hebben om te doen wat nodig is. Een voorbeeld: wanneer je als consument onze online Waterbespaarcheck invult, krijg je na afloop een concreet advies over waar jij het beste water kunt besparen. Vaak zal dat zijn: korter douchen. En omdat we weten dat mensen dat lastig vinden of niet zo aantrekkelijk, bieden we hun de Dunea Spotify-playlist aan, met liedjes die maximaal 5 minuten duren. Verder kunnen mensen via onze website en op een groeiend aantal andere plekken toiletstickers vinden die hen helpen om 'de kleine knop' beter te kunnen vinden. Ook voegen wij bij de jaarafrekening voor drinkwater besparingstips toe.'

Meer inzicht

'Met onze grote zakelijke klanten doen we samen een Waterscan. Een persoonlijk gesprek, waarbij we uitgebreid ingaan op het watergebruik en eventuele mogelijkheden voor waterbesparing. De winst kan zitten in zuiniger apparatuur, een andere werkwijze of in het gebruiken van ander water dan drinkwater voor bepaalde toepassingen. Moet je de werkvloer bijvoorbeeld met drinkwater schoonspelen of staat de hygiëncode van jouw branche toe dat je daar regenwater voor gebruikt? In 2026 gaan we ons naast de meer industriële grootverbruikers ook richten op kantoren. We willen de komende jaren bij zoveel mogelijk grote zakelijke klanten slimme watermeters installeren en op basis van de data die dat oplevert, waterbesparing onder de aandacht houden. Deze meters geven meer inzicht in het gebruik en daarmee in mogelijke waterbesparende maatregelen.'

'Veel besparing mogelijk in openbare gebouwen en kantoren'

Goede voorbeeld

Dunea denkt dat het belangrijk is dat drinkwaterbedrijven, maar ook gemeenten, waterschappen en ministeries het goede voorbeeld geven op het gebied van waterbesparing. Van Veldhoven: 'In openbare gebouwen is veel waterbesparing te bereiken én er ligt een kans om de gebruiker aan te moedigen om óók op andere plekken bewust om te gaan met water. Een goed voorbeeld is het ministerie van IenW, dat is voorzien van vacuümtoiletten. Ook het Hoogheemraadschap van Rijnland heeft een prachtig waterzuinig kantoor.'

'Uiteraard heeft Dunea ook de eigen organisatie en de processen doorgelicht op mogelijke waterbesparende maatregelen. Dat varieert van besparingsknoppen en toiletstickers op de wc's in alle Dunea-gebouwen tot het meer recyclen van gebruikt spoelwater voor waterfilters op productielocaties. Ook onderzoeken wij bijvoorbeeld de bespaarpotentie van de waterdruk niet te ver boven het wettelijke minimum te houden. Als de waterdruk in het leidingstelsel onnodig hoog is, wordt meer water gebruikt, simpelweg omdat er per tijdseenheid meer water uit de kraan stroomt. Bovendien kost een hogere druk meer energie.'

Waterbedrijf Groningen: 'Gedragsverandering stimuleren'

Beleidsadviseur Wout Kompagnie is programmamanager Watertransitie bij Waterbedrijf Groningen (WBG): 'Wij zijn in 2019 begonnen met het programma Watertransitie Groningen, omdat we in ons verzorgingsgebied een groot aantal knelpunten zagen. Een eerste stap was: alleen drinkwater voor nieuwe grootzakelijke klanten als ze dat per se nodig hebben voor hun primaire proces. Via onze dochter North Water voorzien we bedrijven waar mogelijk van het benodigde industriewater. Ook zijn we toen gestart met gerichte watertransitiesgesprekken en waterscans bij grotere bedrijven, om te kijken naar mogelijkheden voor besparing of hergebruik. Sinds 2025 is dat voor het MKB uitgebreid met het instrument Zakelijke Watermeter. Door een actieve benadering via social media en met een stand op regionale bedrijvencontactdagen proberen we het MKB te stimuleren om water te besparen. Binnen onze campagne Waterwinnaars hebben we een aantal zakelijke best practices opgesteld, die we laten zien op onze website.'

'Watergebruikers aanspreken op intrinsieke motivatie'

Gedragsverandering

'Sinds 2019 richten we ons met Waterwinnaars ook steeds nadrukkelijker op consumenten', aldus Kompagnie: 'Watergebruikers komen deze positieve multimedia-campagne tegen in de publieke ruimte, in gedrukte media, op onze website en op social media. Onderzoek onder onze klanten toonde aan dat gedragsverandering rondom waterbesparing sterk samenhangt met intrinsieke motivatie. Dit heeft ertoe geleid dat we niet meer als vanzelfsprekend overal gratis gimmicks uitdelen, maar dat we gericht mensen die hiervoor openstaan, aanmoedigen om korter te douchen en de kleine wc-knop te gebruiken. Zo hebben we waterbesparende toolkits ontwikkeld die kunnen worden aangevraagd via onze website en moeten worden opgehaald bij het gemeentehuis. Sinds oktober 2025 hebben meer dan 4.000 mensen dit gedaan.'

'Met de Waterwinnaars-campagne proberen we de betrokkenheid van consumenten dus verder te vergroten. Zo konden mensen hun eigen besparingstip insturen en hebben we een publieksavond georganiseerd rondom het thema 'waterbesparing'. De avond werd geleid door een betrokken groep Waterwinnaars: medewerkers die die op pad gaan om de besparingsboodschap actief uit te dragen. Ook bouwen we momenteel in de stad Groningen ons 'Blauwe Huis': een modelwoning waar we besparingsmogelijkheden in de praktijk laten zien. Verder sluiten wij ons aan bij het inspiratieplatform Bouwtafel Waterzuinig Wijken en hopen we hier de provincie en de gemeenten ook bij te betrekken.'

Lekverlies beperken door data-analyse

'Elke verbetering begint bij jezelf, dus wij hebben onze eigen processen goed tegen het licht gehouden. De grootste winst bij ons zit in de lekverliezen, dus daar hebben we op gefocust, met onder andere een veel betere analysetechniek. We hebben veel druksensoren in ons netwerk aangebracht, in combinatie met zelf ontwikkelde software om de sensordata te analyseren en lekken sneller op te sporen. Bij alle bedrijven met een aansluiting boven 20 m³/h hebben we slimme watermeters geplaatst, die ons informatie opleveren over hun watergebruik. Het uiteindelijke doel is een slim drinkwaternetwerk dat ons in staat stelt om op een duurzame manier zo efficiënt en optimaal mogelijk drinkwater te produceren en te leveren. Een ander spoor is het verminderen van spoelwatergebruik bij de drinkwaterproductie, bijvoorbeeld door hergebruik. Op onze productielocatie Nietap heeft zo'n aanpassing vorig jaar geleid tot een besparing van 400.000 m³ water. Ook met gericht spoelen van leidingen besparen we veel water.'

Wout Kompagnie, Waterbedrijf Groningen